

**ROLUL ROMÂNIEI ÎNTR-O EUROPĂ ÎN
SCHIMBARE**

BADEA DRAGOȘ GEORGE

BUCUREȘTI 2006

Rolul României în Europa (ce se identifică cu Uniunea Europeană) reprezintă un subiect complex care trebuie privit în primul rând din prisma valorilor românești și a voinței europene.

Având în vedere complexitatea tematicii abordate, prin această lucrare îmi propun să fac o scurtă analiză a costurilor și avantajelor pe care țara noastră le are în urma integrării europene și totodată o scurtă prezentare a problemelor generate de procesul integrării europene.

Înainte de toate, pentru a vedea o parte din impactul pe care îl are integrarea europeană a României, consider că este necesar să subliniez câteva din avantajele României după momentul integrării. Așadar, avantajele aderării României la UE se pot împărți în trei mari categorii:

- economice (creștere economică, creșterea nivelului de trai al populației etc.),
- stabilitate politică și
- securitate.

Integrarea va avea efecte pozitive asupra modernizării societății românești în ansamblu, asupra imaginii externe a țării, precum și asupra vieții cetățenilor (de exemplu, libera circulație a persoanelor). Beneficiile economice sunt: creșterea economică, creșterea investițiilor străine directe, crearea unor noi structuri de producție, care să permită fabricarea unor produse finite cu valoare adăugată mai mare și calitate superioară, conform standardelor UE, protecție sporită a consumatorilor, creșterea economiilor și investițiilor populației, micșorarea fiscalității prin politici de impozitare mai relaxate, extinderea piețelor de capital (noi fluxuri de capital, diversificarea produselor financiare), dezvoltarea afacerilor și a sectorului privat, stimularea concurenței, accesul pe piața muncii din statele UE, îmbunătățirea substanțială a standardului de viață al populației. Accesul la fondurile structurale comunitare va da posibilitatea României să asigure o dezvoltare echilibrată a regiunilor, precum și o dezvoltare rurală susținută, să modernizeze infrastructura de transporturi și de mediu, să creeze noi oportunități de ocupare a forței de muncă, mai ales în mediul rural, să promoveze politici sociale, care să ducă la standarde de viață de o calitate superioară.

Astfel, integrarea europeană constituie o prioritate absolută a politicii românești. În ultimii 14 ani, aproape fără excepție, programele de guvernare s-au definit în funcție

de imperativul aderării la Uniunea Europeană, bazat pe îndeplinirea criteriilor de aderarea de la Copenhaga, în timp ce deciziile adoptate de autoritățile naționale au influențat semnificativ „traseul”, momentul și condițiile aderării României. Pana în 2000, România s-a confruntat cu situația de a lua decizii de importanță majoră pentru viitorul său: în funcție de rezultatele concrete ale negocierilor din perioada de pre-aderare, demarate la 1 ianuarie 2000, "traseele" potențiale care vor fi parcurse în cursa pentru eficiență, competitivitate, dezvoltare și stabilitate sunt distincte, iar evoluția social-economică de facto a fost diferită, și va diferi în funcție de traseul urmat. Un fapt trebuie remarcat dincolo de incertitudinea prospectiva inerenta: demararea negocierilor de aderare a accentuat voința politică în favoarea integrării României și a întărit conștiința românilor de a fi cetățeni "cu drepturi depline" ai Europei.

România va trebui să-și proiecteze o identitate proprie în Uniune iar, în cazul în care anumite sectoare din domeniile politic, economic sau social, sunt mai dezvoltate decât în Uniune, să încerce să le susțină astfel încât UE să copieze la nivel continental aceste modele românești. Economicul rămâne principalul instrument al influențelor europene asupra României. E de altfel normal, atâta vreme cât *Uniunea* însăși a fost creată pornind de la cooperarea economică. Deja comerțul României cu Uniunea reprezintă principala acțiune economică externă. La ora actuală circa 70% din exporturile românești sunt destinate Uniunii, iar peste 65% din importuri au ca proveniență UE. Gradul de integrare a crescut pe măsură ce România va adoptat *acquis*-ul comunitar în domeniile standardizării, calității produselor și liberalizării complete a schimburilor comerciale. Însă adoptarea *acquis*-ului a determinat ce, cum și cât va produce România pentru UE.

Din punct de vedere politic, o influență subtilă din partea UE este sesizabilă în Strategia de Securitate a României din 2001, în domeniul apărării naționale. Reforma sistemului de apărare cuprinde acum și „punerea în stare operațională a forțelor destinate să participe la misiuni ale UE, în cadrul Politicii Externe de Securitate Comună, cât și la misiunile NATO și ONU și ale altor organisme și inițiative regionale”. România a prezentat oferta sa pentru Forța de Reacție Rapidă a Uniunii (constând în trupe și material de luptă) ceea ce demonstrează că, în acest domeniu, autoritățile au înțeles să folosească beneficiile „europenizării” sectorului de apărare.

Dincolo de aspectele politice, instituționale, culturale sau sentimental-istorice, aspectul economic este cel care a alimentat permanent dorința de unificare a întregii Europe, pentru a atinge obiectivul fundamental de a deveni cea mai puternică economie a lumii și cea mai mare piață de consum unitară, după cum tot aspectele de natură economică s-au transformat de multe ori în bariere ridicate în fața ideii de largire, datorită situației de sub-dezvoltare relativă a noului val de state candidate în raport cu nivelul mediu economic al UE.

Societatea românească se află într-un proces de schimbare în care toate elementele de ordin economic, social, politic, civic au cunoscut o nouă dinamică în încercarea de adaptare la condițiile prezente.

Un sistem democratic este funcțional atunci când economia înregistrează reușite și în măsura în care se dezvoltă un spirit democratic în mentalitatea socială.

Uniunea Europeană este o entitate puternică din punct de vedere economic, politic și social, dar care are nevoie de o certificare mai mare din partea statelor membre.

În această transformare a societății românești nu se poate face abstracție de sistemul administrației publice, de necesitatea introducerii unei dimensiuni europene în acest domeniu, în conformitate cu valorile acestui spațiu administrativ.

Derularea coerentă și continuă a procesului de descentralizare duce la creșterea calității și eficienței serviciilor publice, iar administrațiile locale răspund exigențelor cetățenilor și dezvoltării locale.

Administrațiile publice locale trebuie să aibă ca priorități: ameliorarea furnizării de servicii de calitate, creșterea veniturilor la nivel local, sprijinirea dezvoltării capacității de valorificare a potențialului local și implementarea de măsuri pentru atragerea de investitori strategici în zona de competență etc.

Pentru a putea face față schimbărilor culturale, economice și a putea gestiona fondurile europene, cât și pentru a pune în practică politicile publice, administrațiile publice trebuie să aibă în vedere creșterea nivelului de pregătire a funcționarilor publici. Un rol important revine în acest sens *reformeii funcției publice*. Crearea unui corp de funcționari publici neutru din punct de vedere politic, profesionist și onest va asigura premisele unei transformări reale a administrației publice din țara noastră.

În ceea ce privește atitudinea populației față de aderarea la Uniunea Europeană, în România atitudinea populației este una favorabilă, susținerea acestui demers întrunind acordul a peste 81% din cetățeni (Eurobarometru, noiembrie 2003). Suportul acestora se bazează pe o atitudine pozitivă față de gruparea europeană și pe premisa ca „aderarea la Uniunea Europeană este un lucru bun” (Eurobarometru, 2003). Menținerea unei astfel de atitudini este de natură să asigure, mai ușor, acceptarea de către cetățeni a costurilor induse de aderarea la Uniunea Europeană și să limiteze riscul unor tulburări social politice importante. De asemenea trebuie să fim conștienți de faptul că integrarea în Uniunea Europeană nu înseamnă pierderea valorilor identitare, ci contribuția activă și împărtășită la diversitatea valorilor europene.

România urmează să facă parte dintr-o entitate aflată în continuă schimbare. În multe din statele membre euroscepticismul este în creștere, cu toate acestea, România- după cum s-a văzut mai sus - este în mare majoritate pro-europeană, ocupată în mare parte numai cu îndeplinirea criteriilor de aderare și începe abia acum să-și dea seama că Europa așteaptă din partea ei să aibă și să exprime un punct de vedere de viitor stat membru UE, în condițiile în care în prezent dezbaterile publice despre viitorul Europei sunt din păcate rare în România. Europa așteaptă să afle ce-și dorește România după aderare, care sunt prioritățile României post-aderare.

În acest context, studiile referitoare la perioada post-aderare elaborate de Institutul European din România sunt binevenite ca bază de susținere a dezbaterilor pe această temă în mediul politic românesc și în rândul societății civile.

Pe de altă parte, Uniunea Europeană însăși nu are o viziune clară asupra viitorului său în următorii cincisprezece, douăzeci de ani, nici în privința procesului de extindere, nici a soluțiilor care să răspundă globalizării sau conflictelor - al căror număr există temerea că va crește - , inclusiv a celor iscate din lipsa de resurse naturale. România își dorește să intre într-o Uniune Europeană cu o viziune clară a politicilor interne și a politicii externe, în care instituțiile europene să funcționeze bine și care să aibă capacitatea să acționeze mai mult. Așadar, este evident că și Uniunea Europeană, și România au nevoie de reformă, din acest punct de vedere interesele lor sunt convergente.